

ИЗДАВАТЕЛСТВО "ПРИЛИКТА"
"ИСТОРИЈА"
ИЗДАВАТЕЛСТВО "ПРИЛИКТА"

Квазивторком, четвртом и суботом.
ПРЕДПЛАТА: ва Краљевилу СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
ва Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центевама. Огласи
по цјенику. Поједини број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Постарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Тавкић.

Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, петак 5. јануара 1923.

Број 34.

Jedan zaboravljeni problem.

I.

У набрајању проблема, чије се рјешавање поставља у дужност нашој држави, као услов njена сређивања, бива, као по неком прећутном договору, зaborављен један пробем, који је заправо требало да већ давно буде рјешен.

Овај зaborав, који се у Београду даје лако разумјети као плод непознавања прилика и лако оправдати комо мношине једнако крупних и још крупнијих питања, која се у Београду, као средишту државне управе, gomилāju, не би се у Далмацији mogao ни разумјети ни оправдати, кад овај програм не би био један од киселих плодова рапалског уговора, и кад се не би знало, колико је једном великом дијелу далматинске јавности до тога, да се слабе стране тог уговора прикрију, јер је свака његова слаба страна нов документат оне дилетанске методе којом се је на мировним преговорима водила наша јадранска политика.

Далмација је, по својој географској конфигурацији једна развучена приморска трака, која, на једну дужињу од неких 500 километара, колико од прилике износи удаљеност Београда од Лjubljane, није nigде шира од 50 километара. Колико је размак од Београда до Велике Пlane. Само особите историске прилике, прво под млетачком републиком па онда под Аустријом, могле су да од ове траке направе једну административну cjelinу, ма да и у млетачко доба Boka, одијелјена од остале Далмације дубровачком територијом, није била сматрана као „Далмација“ већ као „Албанија“. Иначе Далмација ни по ђему није једна cjелина већ је она напротив врло шарена и врло heterогена. Између појединих њених крајева, почињући од насјевернијег, Буковике, па редом према југу, Kotара, шибенске околце, Каштела, Сплитске Крајине, Cetине, Nerете, Дубровацке територије и Boке, а да ostrва и не спомињемо, постоје врло осјетљиве разлике, не само у спољашњим знаковима, у нарјечју и у ношњи, већ још више у унутрашњим животним приликама, у обичајима, у потребама, у привредним условима, у клими, у вегетацији, у менталитету и у свим погодбама egзистенције и напретка. Лaко запажљиве и од најповршнијег посматрача, ове разлике не смјију да остану незапажене од фактора, који су позвани да управљају државом а, једном запажене, не могу да код тих фактора не побуде сумњу у сродност примјене једне једнако административне праксе на све ове разнородне крајеве и у могућност, да једнака управна начела задовоље у једнако праведној мјери њихове опријечне потребе. Нешто слично овој сумњи мора да су осјетили и чланови ообора за претрес аграрног закона за Далмацију, кад су им синупе пред очима строже utваре дуброваčkog колоната, пашког феуда, splitskog тежаства, kotарског закупа, задарске емилтеузе, вјешитог livela, те кад су чули за тежачка подавања, која иду од свинске джигерце до бућачева cvijeta и розмаринова ulја.

Аустријска управа, оним зналачким оком, које јој је дозвољавало, да уз једну перфидну политику води једну савршену администрацију, запazила је одма ове разлике па је Далмацију, коју је из политичког рачуна држала као једну јединицу, строго одијелјену од свог zalegia, административно подијелила на четири велика округа, задарски, splitsки, дубровачки и kotарски, саобразно њиховој природној, географској и прометној

функцији према својим непосредним zalegјима: Lici, Bosni, Hercegovini и Crnoj Gori. Ова разумна подјела, коју ни једна потонја административна групација није mogла да потпуно sбрише, добила је нову актуелност лондонским уговором, у којем је мудри Sonino, valјда по савјету неразметљивих али lukавих талијанских политичара из Далмације, htјео да обезбједи Италији на овој страни Јадрана једну економски и културно homогену а географски заобљену територију, ђија је економска, прометна, привредна и административна egзистенција била usко спојена са градом Zадром, т. ј. ни више ни мање него бивши „задарски округ“.

Ко је био свјестан ове неразодвојности Zадра од његове природне територије, тај је mogao врло теško да повјерје у могућност овог absurdума и поред Tertulijanова начела: „credo quia absurdum“.

По uvјеравању неких visokih америчких oficira, који бихају дошли у Zadar, да се на лицу мјеста uvјере о размјеру становништва и nepокретног посједа у тој varоши, ова два момента, mogла су, под изјесним условима, да буду одлучна за судбину Zадра. Zадарско народно вјеће поhitало је тада да по парохијским maticama, земљишничким knjigama и kаластралној mapi састави тачну анаграфу задарског становништва и тачан popis nepокретног посједа. Резултат је био: 6900 пописа јужно словенског жителјства на не пуних 14.000 становника те 43 по сто јужно словенског и 11 по сто државног и покрајинског, дакле опет јужнословенског, nepокретног посједа. У оба правца дакле надмоћност над Талијанима.

Zато је тим јаће било изненађење, кад смо доцније у knjizi Ferde Шишића о јадранском питању прочитали, како је у свом експоzeју од 10 и 12 јануара 1920 пред saveзничким министрима predsjednicима нашој тадашњи министар иностраних djела признао да у Zадру од 12.000 становника има 9000 Талијана и како је, на питање Lloyd Georga, изјавио, да у Далмацији, осим Zадра, има други град, Split, који би mogao да по свом положају корисно занјени Zadar, као центар покрајинске администрације.

Онaj размјер становништва upрђљан од задарског народног вјећа био је, истина незваничан док су наводи нашег министра били, напротив основани на званичној аустријској статистици године 1910. Али су се дипломати на мировној конференцији бито већ толико наслушали талијанских тузба на аустријску статистику, која је почивала на апаратима општина у Далмацији махом јужнословенских, да није било теško позвати се једном и с наше стране на те тузбе и споменути да је управа задарске општине, која је год. 1910 пописивала становништво у Zадру, била талијанска. А на доказ неisправности тог пописивања било је довољно позвати се на школску статистику у Zадру (сабрану такоде од задарског народног вјећа) те упутити на чињеницу да у задарским школама има много више јужно словенске но талијанске школске дјеце. Наш министар позвао се је, додуше, на ту школску статистику, али је то, послје оне премисе од 9000 Талијана насрам 3000 јужних Slovena било врло опасно. Талијани су на име tvрдili, да је Аустрија водила против њих насилну денационализаторну политику, да је систематски прогонила талијански језик и uvодила нас у школе и уреде.

Sад, послје те талијанске tvрђње, констативано да у Zадру има три четвртине Талијана а

samo 1 четвртину јужних Slovena па одма за тим utvrditi, да поред свега тога има ipак више наше него талијанске школске дјеце, значило је ни више ни мање него потпуно osнажити талијанску tvрђњу, да је нас у Далмацији створила Аустрија денационализовањем Талијана. Изгледа да је баš оваков utisак добио и Lloyd Georg, који је на том мјесту прекинуо експоzeј нашег министра, па га у ђуду запитао, а како Vi то тумачите?

Prosудујући критичним duhom ову периоду у pregovorима о јадранском питању, ђovјек не може да се отме utisku, да се је на овај начин један силни аргуменат за наше право на Zadar pretvorio у аргуменат против нас и изврсно послушо за osнажење положаја наших protivника.

У колико нас sposobност просугијавања не издaje, мислимо да ни други аргуменат на обрану нашег захтева на Zadar није био срећнији. Наš је министар у свом експоzeју поставио tvрђњу, да ђе Zadar пропасти ако изигје из skloпа наше државе. Било је далеко опрезније поставити баš обрaтну tvрђњу да ђе т. ј. задарска територија пропасти, ако буде лишена свог средишта. Јер што се је нас тicala и што се је тicala saveзника будуца пропаст једног grada, који су Талијани на силу htјели да добију и поред vizije о тој пропасти а коју су пропаст иначе mogli увјек да врло лако запријече једном samом skромном партијом у свом државном буџету? Тај је аргуменат био дакле један савршени ђор-фишек.

Далеко озбиљнија mogла је да буде tvрђња о пропасти задарске територије, којој наше osакчене линиције нису обећавале ону издaност, којом је једна велика сила mogла да спријечи пропаст једног gradiћа од 12.000 становника. А та tvрђња имала је још и ту предност, што је била истинита и што је одговарало фактичним приликама. Јер ево на не pune три године послје оног прогосанства о пропасти Zадра и one tvрђње о повољнијим условима Splita, као административног средишта ми стојимо пред овом ситуацијом: Талијани, упозорени на пропаст Zадра без своје територије, ukoliko то нису и сами знали постарали су се, да рапалским уговором обезбједи свој Zadar од навјештене му пропасти па су себи створили могућност, да од нас isкамче све услове за његов napredak. Конвенцијам а sv. Margeriti ти су услови конкретовани и проширени, Zadar је добио свој привредни појас на нашој територији, своју трговачку зону и своје економско подручје а потписи на тим конвенцијам нису се још ни осушли и ми већ стојимо пред новим тражењем даљнијих ustupaka на корист Zадра пред захтевом за ustup читавог задарског архипелага.

Zadar, дакле није propao; он је што више срећно рјешео problem, који му је nametнуло његово одвајање од наше државе, а јесмо ли ми и како смо ми рјешили једнаки problem, који је настао за покрајину и за бившу задарску територију usлјед губитка Zадра, то је оно питање на које се није мислило ни онда, кад је ово одвајање порагјало бrige за судбину Zадра ни доцније и које ради тога заслужује у пуној мјери тузњи наслов једног zaborављеног problema.

D.

— Министарски савјет расправљао је опширно о приликама у пасивним крајевима. Процитани су сви извјештаји из Hercegovine, Crне Gore и Далмације о гладу који у тим крајевима vlada. Vlada је рјешила, да одмах прикочи у помоћ гладном народу.

Izborna kretanje.

Demokratska stranka imala je u Splitu sastanak, kome je prisustvovao Dr. Kistelj.

I zemljoradnička stranka imala je u Splitu sastanak, koji je svršio svagijom, tako da je policija morala intervenirati i rastjerati kavgađžije.

Pučka stranka, preko nar. poslanika Dr. Dulbica, tražila je od Ministra unutrašnjih djela da smijeni opć. upravitelje: Dra Rajevića u Šibeniku, F. Maruna u Skradinu i D. Gjelpa i Tijesnom. Ujedno je tražila od Ministra za Socijalnu Politiku, da Okružnoj Banci u Šibeniku oduzme podjelu hrane i povjeri jednom megjustranačkom odboru.

Republikanci će razviti veliku izbornu akciju u Srbiji i Crnoj Gori. U nedjelju je bio zbor u Kragujevcu, koji je držao g. J. Žujević. U januaru će biti mnogi zborovi na koje će ići gg. J. J. Prodanović, J. Bonović i Mih. Ilić.

Kako se republikanci nadaju oni će u novoj skupštini imati sigurno bar deset poslanika. I republikanci spremaju proglas na narod u kome ga pozivaju da glasa za republikance, „koji jedini vode računa o narodnim interesima“.

U Sarajevu je pokrenuta ideja, da sve srpske stranke izadu sporazumno na izbore da se ne bi desilo da u Narodnu Skupštinu dođe još manje Srba nego prošlih izbora.

Ministar Unutrašnjih Dela izdao je raspis da se u biracke spisкове uvedu i svi Neslavani koji su naši državljani.

Zabrinutost u Italiji.

Vorovski član ruske delegacije u Lozani mnogo se trudi na tome, da dođe do približenja između Rusije i naše Kraljevine, da se uspostave veze između britanskih slovenskih naroda. Talijanski listovi zapazili su rad Vorovskoga i razrogačenim očima gledaju u njega. Oni već vide, kao što je nekada gledala Austrija, pojavu panslavizma, koji preti Evropi. Savest nije čista oni su nervozni i pri pomisli, da bi moglo doći do uspostave boljih i bližih odnosa između Rusije i kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Uhvatit će ih troljetna groznica, kad zaista dođe do obnove instinskog bratstva između Rusa i svih južnih Slovena. Taj proces Talijani neće moći zaprečiti, ma što radili. Bilo bi po njih najbolje, da se umudre i kao komšije da budu malo više umjereni i da ne zabadaju trn u zdravu nogu.

Otkrića iz 1914 godine.

Rusija i parcelacija Austro-Ugarske.

„Berliner Tageblatt“ je objavio neke dokumente ruskog poslanika u Parizu Izvolškoga. U jednom brzojavu od 30. oktobra 1914. upravljenom u Bordeauxa Sazonovu, Izvolškij govori o tome, da su ciljevi Rusije, Francuske i Engleske identični. Francuska ne traži nikakva teritorijalna povećanja osim restitucija Alzacije i Lorene, glavni joj je cilj slomiti pruski militarizam.

Dalje se u tom brzojavu govori o potrebi razdjeljenja Austro-Ugarske monarhije. Sam Izvolškij zauzeo se kod Delcassé-a, da se narodnostima monarhije, izuzev Poljske, dadu slobodne države. »Ja sam se založio, veli Izvolškij, za jednu jaku i jedinstvenu srpsko-hrvatsku državu, uključivši Istru i Dalmaciju, da se stvorí potrebna protuteža protiv Italije, Ugarske i Rumunjske i u tu svrhu sam Delcassé-u predstavio poznatog srpsko-hrvatskog političara i bivšeg poslanika peštanskog parlamenta, Supila, koji je oduševljeni pristao te ideje. Moja argumentacija očito ne djeluje na Delcassé-a, ali ja držim potrebno opširno ga uputiti u naše osnove o budućoj formaciji Austro-Ugarske«.

Економско стање чиновника.

Чињеница је, да чиновници не могу да намире својом платом најнужније потребе своје обитељи, али је такођер чињеница, да би држава наша морала да буде богата као Америка, да би могла својим чиновницима помоћи онако, како би могли да те потребе намире.

Да се повиси сваком чиновнику оно дневних осам динара, државу кошта 40,000,000. Хоће ли се тим побољшати штогод то стање? Не ће, јер ће се у тим случајевима, поскочити двоструко и он ће да скапава горе, него ли је скапавао без тих осам динара.

Ово сваке увиђа, па и односно надлежни државни фактори. Та је увиђавност довела до закона проти скупоћи. Али, закон је ту, а примењује се у оним случајевима, гдје је сигурно, да ће дотичник бити ријешен, док прави кривци мирно и даље настављају свој бездушни рад. Од тога никаква корист, јер су позвани државни органи или у немогућности ради недораслости трговачким послама, да стану тому на крај или су по сриједи други неки разлози, које је, мислимо, сувишно да износимо.

Еле, ни ове мршаве повишице а ни закон проти скупоћи нијесу кадри, да ублаже чиновничку биједу. И то се је, изгледа, увидјело, јер је госп. министар финансија изјавио, да без редукције чиновништва нема ни побољшања економског стања истих.

Је ли се пак та редукција извела? Напротив. Под управом мин. фин. дра. Куманудија надлештва су расла па и број чиновника. Ево један примјер, а узет ћемо га из наше средине овдје у Сплиту. До ослобођења, а и још за неко вријеме, мјесно је Котарско Поглаварство водило и посвршавало све оне послове, који су данас прешли на социјалну скупбу, на падаорништво рада и сличних, једном ријечију све оне послове, које данас обављају нових пет до шест надлештара. На Поглаварству је међутим остао исти број чиновника, ако се није може бити и повећао. Имали смо само једног лијечника, који је побирао државну плату, а данас, од нешто 30 лијечника у Сплиту, двојица њих не побира ту плату а 28 побира, а здравствено је стање исто какво је и прије било; маларија коси и даље исто као и прије а начин је лијечења исти, разликом да се оним што се данас потроши за комисије у години дана, могло да пресуши тројерско блато и учини неколико бунара и тако отклони оно, што је узрок маларије.

Слично овоме су и остала нова настала надлештва, а да не говоримо о трошковима за разна позорништа итд.

Не ћемо рећи, да је све непотребито, не, али признат ће нам се, да има много тога, што је сувишно и у што држава троши без икакве потребе.

А, питамо, колико држава троши годишње само за аграде, у којима су намјештена та нова надлештва, а која су запремила и приличан број аграда, које би у противном случају биле и те како олакшале стапбеноу кризу?

Ми не разумијемо, зашто се нијесу укинули радови у Будви и Перасту, те послове првог додијелило суду у Котору а другога дијелом оном у Ерцегновоме а дијелом Котору; зашто се не укине суд у Блату и оне послове додијели суду Корчула а на исти начин онај из Оребића; зашто се не укине суд у Хвару и додијели оном у Старомграду; зашто се не укине суд у Тијесну и додијели Шибенику, онај у Кистањама и додијели судовима Книн, Обровац и Скрадин?

Истина је, број се судија не би умањило, али би се умањило број канцеларијског особља и подворника те би се зашпарало на најму,

који се плаћа за те аграде. Не само, али би се исто толико пореаних уреда укунуло, а ту би се опет зашпарале огромне свенте.

Не разумијемо, зашто се мјесто поглаварства у Супетру и Хвару не поставе само иложњена и зашто се не укину она иложњена, која су у Боки-Которској? Ето вам, господо, примјера, како би се у Далмацији а досљедно и у цијелој држави могло да редуцира број чиновника и да се уведе штеђња. Зашто се неке хуманитарне установе не прелупе колудрицама, калуђерима и братрима? А, дајте се ради о држави штејди она позната „bevi perche paga il Lloyd“.

Није ово туђа држава, наша је, и, кака се овако безообаирно троши на све стране те се не настоји, да се у свим гранама не уведе штеђња и опет штеђња уаулад ће се тражити лијека не само чиновничкој ношњи, већ и оној ширих слојева нашега народа.

У данашњу владу и министра фин. дра. Стојадновића вјерујемо и надамо се да ће они с ваине љубави и смисла латити се побољшања чиновничког питања и редуцирања чиновника. J. M.

Наши дописи.

Скрадин, 2. јануара.

Сплитском „Животу“ не допада се наша вијест, да се очекује оставка г. Маруна. Не допада ми се ни мотивација за оставку, коју смо ми, готови да штедим г. Маруна, њему препоручили. Сплитски лист, или боље брат оног ђеврсачког гласара, ког је г. Марун наметнуо по народу, види авети политичких насиља, која ће изводити „краткотрајна радикална влада“. Ми ћемо га умирити. Госп. Марун мора да иде, јер не може да остане. Он ана најбоље зашто. А орган демократске странке нех затражи извјештај од одбора своје организације у Скрадину, пак и оне у Шибенику. Од њих ће моћи сазнати, зашто г. Марун не може и не смије остати више на управи скрадинске опћине.

Радикали, који се нису преварили у свом уверењу, да г. Марун није подесан за управу, немају разлога бојати се, да би он, кад би остао даље на управи, могао ослабити његову снагу. Та он није могао спасити ни свог ђеврсачког пријатеља од пропасти, која се је свршила пре доласка садање владе.

Радикали не траже свог човека, да замјени г. Маруна, према би по својој снази, имали на то право. Они траже једног чиновника, објективног и доброг управника, да има дакле она својства, која г. Марун нема. А тај је захтјев тако праведан, да га мора примити власт и да ће га примити све странке, па и демократска.

То је наш одговор „Животу“, дефинитиван, јер унапред знамо, да нас одбори демократске странке у Скрадину и Шибенику не могу и неће демантовати.

Книн, 2. јануара.

Овдје се је устројио одбор Народне Одбране за исхрану пасивних крајева. Сабрао је у новцу дин. 4381, 350 кг. бијелог жита, а 546 кг. кукуруза.

Жалимо, да ради ограниченог простора, не можемо штампати списак племенитих прилагача.

— Наша је Кралjevina примila до сада од Немачке на рачун репарација око 70 милијона златних марка.

Градске вијести.

Христос се роди! наивљесмо свим нашим пријатељима и читатељима српско-православне вјере.

Бадњак. Сутра на Бадњи дан у два сата послје пооне иде војска и морнарица у Логор по бадњак. У три сата војска се враћа са бадњаком на Полјану, где ће бити благословљен и наложен. Sokol и Градска глужба присуствоваће тој свечаности. Послије тога војска ће на Полјани играти народна kola. Прослави бадњака нчестоваће cijели гарнизон, морнарица и жандармерије. Nadamo се да ће и грађанство у великом броју присуствовати овој свечаности наше војске и тим јој дати лјепши и величанственји значај.

Одликovanje намјесника. Pokрајинском намјеснику др. Метлићу, уручио је нарочити курир златан сат са монограмом Нјегова Величанства у бриљантима, што му га на поклон шаље Нјегово Величанство Kраљ Александар у знак своје нарочите наклоности.

У Pokрајинској Управи. Опет имamo да забилижемо једну monstruoznost. У času каd се часно ликвидирају историјске pokрајине, у часу кад завршава ова кратка ера и наше националне и слободне pokрајинске управе, а која је била у знаку угледних и националних мужева др. Kрстелја, др. Desnice и др. Метлића, ствара се ново звање далматинскога поднамјесника и на то звање бива уздигнут један стар исузлужени бивократ, који је у Zадру био љстакнут и омражен представник аустријског режима и коме је тек пуне двије године након слома успјело да се склоне у службу pokрајинске владе. Nема се ништа против тога што се је и томе човјеку, као многим другим грјешницима из старогa режима, пустило да живе и даље ради у државној администрацији. Али се не може схватити, да тај човјек посвема лишен потребнога политичкога и моралнога кредита и народнога повјерења бива издигнут на видно и угледно мјесто поднамјесника, а да се тако једним махом дискредитира и руши морални значај националних pokрајинских намјесника.

Смушеност, која влада у одјелјенју министарства унутрашњих послова за Далмацију, јавно мнјијење мора да најоштрије осуди.

Велики плес Југ. Акад. Клуба, обдржават ће се пригодног родендана Нј. Vel. Kраљице Марије дне 9. јануара 1923. у свим просторијама „Hotel Krka“. Oдбор се побринуо да плесна дворана буде ујријана. Reklamacije позивница у књијари г. F. Babića дневно од 11—12 сати.

Kонцерат „Pилхармонијског друштва.“ У недељу, дне 7. т. мј. приредјује „F. D.“ орхестрални концерат у kavани „Krka“. Улазница по особи 5 Din. Пошетак у 8 сати већери.

Покрет атанара. У Шибенику, као и у другим градовина Kраљевине опаза се велико незадовољство станара против било какове повишеће станарине. Ради се на томе, да се и у Шибенику одржи јавни збор, гледе уређења станарине. Свакако неће нико пристати на повишећу станарине, а у случају да власници кућа не буду htјели примати досадашњу станарину, то ће је станари депоризати на општини.

Tаксене марке. Са 1. јануара ове године пуштене су у тецај једнообразне таксене марке за cijелу Kраљевину и то од 5, 10, 20, 50 пара и од 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500 и 1000 динара. На свакој марки налази се државни грб у штиту, а врједност је означена у бржјакма.

Политијска кроника. Од 1. до 4. тек. мј. полиција казнита је 5 лица ради изгреда и осорног понашања прамa стражарима, 1 лице ради изгреда и пијанства и 1 лице ради huljenja Бога. 1 пријавила била је прослједена суду ради злобне штете, а 1 ради краде. 1 лице било је уdomљено ради скитије.

Brzојавне и телефonske vijesti

(Posebni izuјestaji „Dalmatinskog Radikala“).

Prekid konferencije у Parлу.

PARIZ, 5. Novine јављају као сигурно, да је prekid mgjusavezničke konferencije о питању нјемачких [reparacija неизбјежан, јер Engleska и Italija стоје на посве супротном становишту од Francuske и Belgije. Komponus пак између француског и енглеског гледишта изгледа немогућ пошто нема никаквих додирних такака. Bonar Law изјавио је, да Saveznici треба да траже од Нјемачке само оно, што она може стварно да плати.

PARIZ, 5. Reparaciona konferencija је завршила. Engleski delegati već су оставили Pariz. Kompromis nije се mogao nikako postići.

Grčka и mala Antanta.

BEOGRAD, 5. Balugdžić, наш poslanik у Ateni, stigao је у Beograd и одржао podulju konferenciju са drom Nitićem. Dolazak Bolugdžića у Beograd односи се на питање слободне зоне у Solunu и на ulazak Grčke у Malu Antantu.

Muslimani hoće у владу.

BEOGRAD, 5. Jučer су doputovali у Beograd delegati muslimanske странке, који ће предложити predsjedniku vlade г. Pašiću odluku svoga glavnog odbora. Muslimani pristaju да угру у владу.

Dr. Županić.

BEOGRAD, 5. „Tribuna“ јавља, да ће ministar bez portfelja др. Županić добити портфељ министра poljoprivrede.

Izbornо kretanje.

BEOGRAD, 5. Sinoć је centr. agit. odbor radikalne странке одржао sjednicu на којој се raspravljalo о stranačkom питању у prvom redu о акцији у Vojvodini. Riješeno је istupiti у свим крајевима Kраљевине нарочито у Bosni.

Srpska Književna Zadruga dala је у

štampu XXV. kolo svojih knjiga, у коме ће бити ових 6 svezaka: 1. Pesme, Milete Jakšića, 2. Crvene magle, romanca од Драгише Vasića, 3. Pisma iz Njemačke, putopis од Ljubomira P. Nenadovića, s predgovorom г. Pavla Popovića, 4. Naši gradovi од Koste N. Kostića, s predgovorom др. Tih. R. Gjorgjevića, 5. Viljem Tel, drama од F. Šilera, у stihovanom prevodu Alekse Šantića, s predgovorom г. Jovana M. Trivunca, 6. Veština biti srećan, од Žila Pajoa, у prevodu г. Jovana M. Jovanovića.

Oво će kolo бити gotovo крајем фебруара 1923. г. У 6 knjiga имаће око 70 tabака, а cijena će му бити, по одредби Glavnog Odbora Srp. Knjiž. Zadruga, за добrotворе 54 динара, за ulagače 60 динара, за осниваче 65 динара.

Од задњих Kola има још само XXIV. kolo и нешто од XXIII. kola.

Poziviljem svу gg. članove Srpske Književne Zadruga, да svrate pažnju на ovaj oglas и molim ih, да до краја јануара uplate svoju članarinu, како би на vrijeme добили knjige.

Knjige су све povezane у обичном finom platnenom poveзу, plаве боје. — Повјереник за srez šibeničки, P. K. Krstanović.

Prodaje се један moderni tinel и спаваћа соба, састојећи се од двије велтрине, једног стола и šest stolica, двије postelје, два ормара и police. Uпитати у управи lista.

Модерно уређена

„Нова Штампарија“

у Шибенику

препоруча се п. и. опшнштву.

MOSTAR, 5. Jučer је оvdje одржао врло успјели збор ministar правде др. Marković, те је rekao да је изborna parola radikala: Vidovdanski ustav.

BEOGRAD, 5. Sinoć је proleterska странка одржала збор у hotelu „Slavija“. Kelerović је изnio потребу осnivanja једне radničke странке. Zбор је protekao mirmo.

Stines 1 štajnbajsovo preduzeće.

BEOGRAD, 5. „Tribuna“ donosi senzacionalno otkriće, да је Hugo Stines преко bečkih banaka učinio već прве korake у cilju sporazuma са našim bankama radi postignuća концесија Stajnbajsovog preduzeća у Bosni и за eksploataciju šuma. Stines hoće да купи и ugljenokop у Trbovlju. Ovih dana će послати и у Zagreb svoga prestavnika у Tipografiju.

Lenjin opet obolio.

BERLIN, 5. Berlinski profesor др. Klemper позван је hitно у Moskvu, јер се је Lenjinovo stanje teško pogoršalo.

Mađari против наше Краљевине.

BEOGRAD, 5. Sinoćna „Tribuna“ donosi vijest да ће нас Мађари скоро напасти. Концентралису су јаке трупе на нашој граници. Војска је до ауби наоружана и има велики број официра. Главна акција започела из Печуја.

Фашисти и устав.

РИМ, 5. „Il Mondo“ пише, да фашисти спремају промјену устава. Од Краља изабрани министри тражиће повјерење, а онда ће четри године радити без да одговарају парламенту, већ само Краљу и својој савјести.

Burze.

ZÜRICH, 5. Milan 27-20; Beograd 5-70.

Kratke vijesti.

— Zemljoradnička се је странка посве расцепила те će istupiti на izborima podvoјeno Avramovićeva и Lazićeva група

— Megju srbijanskim demokratima избио је sukob између liječара и desničара

— У Ниšu će се наastojanjem грађана отворити народни универзитет.

— У Beogradу је ових дана умро dugogodišnji народни poslanik radikalne странке Kosta Bošnjaković.

— Ових ће дана Narodna Radikalna Stranka издати proglas на narod, а такоглјер и демократска.

— Послије православних Božićа uslijедиће razmjешtanje већег броја политичких činovníка у cijелој zemљи.

— Нови намјесник за Hrvatsku др. Činić, pošto је položio zakletvu, povratio се је из Beograda у Zagreb, guље је преузео dužnosti.

— Јављају из Rima да је Mussolini изјавио у министарском савјету да ће подnijети парламенту, који će бити sazван у почетку фебруара, велике probleme који интересују народ, нарочито sporазум у Santa Margheriti, тим прије што досадашња ситуација повлачи за собом све neгoзде zbog ствари nesвршених и које zbog одugovlačenja не дају никакве koristi.

— У римским се политичким и војним кругovima demantuje vijest beogradske štampe, да је služбена Italija slala у Mađarsku оруђе и municiju. Talijanskim vlastima nije ništa poznato, да су на postaji Beљак наше vlasti konstatovale, да је у vagonima било ratnog оруђа и да ih прате фашисте, јер, кад би то odgovarало истини, vagони би били запљениени, а фашисти уапшени.

— Јављају из Lisabona, да је eksplodirала bomba пред vratима talijanskog konzulata. Šteta је nezнатna. Pismo, које је nagjieno, dozvoljava pretpostavku, да је atentat naperen protiv фашизма.

Radikali! Spremajte се за izbore.

Tvrđka KMET & Komp., Ljubljana

ima

stalno na skladištu crvenog fažola (bokinca).

Zahtevajte ponudbe.

Brzjavni :

Telefon int. 319.

KMET, Ljubljana.

4-4

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum

Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrene torbice, čisti i popravlja srebrene servise brzo i solidno.

Помажите „Просвјету“!

РЕСТАУРАЦИЈА „ШАБАЦ“

ШИБЕНИК - Улица Св. Ивана Бр. 113 - ШИБЕНИК

Опскрбљена је топлим и хладним јелима, најбољим домаћим винима као и свјежим пивом, ликерима сваке врсти из познате творнице „Матавуљ“ као и српске шљивовице. Гавриловићеве саламе, Пашког сира, домаћег пршута, а особито препоручује свој специјалитет печенке с' ражња: јањетину, крметину (одојак) и туку.

За што многобројнији посјет препоруча се п. н. опћинству

Никола С. Златан

ВАСКО

ТЕЛЕФОН БРОЈ 74

ТЕЛЕФОН БРОЈ 74

Ширите

„Далм. Радикал“

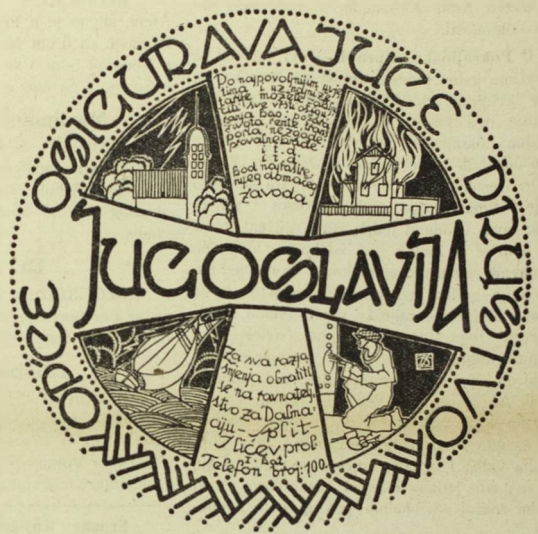
BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzjavni naslov: DALMASCONTO.

21



Generalni zastupnik

JOSIP JADRONJA - Šibenik.

КОНОБА СТАРОГ ДЕСЕРТНОГ ВИНА „МАРАШТИНА“

и Спумантног вина (Шампањац)

ВАСО ЧОК и ЈОВО ПАКЛАР ШИБЕНИК (Далмација)

14

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20